EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

SK

Tlačová správa

Luxemburg 28. apríla 2015

Finančné nástroje v oblasti rozvoja vidieka: minulé zlyhania a budúce výzvy

V správe, ktorú dnes uverejnil Európsky dvor audítorov (EDA), sa dospelo k záveru, že finančné nástroje (pôžičkové a záručné fondy) doteraz neboli v oblasti rozvoja vidieka úspešné. Dôvodom je najmä ich nadmerný kapitál a skutočnosť, že nesplnili svoj potenciál z hľadiska potrebného pákového a revolvingového efektu. Rámec na obdobie 2014 – 2020 má potenciál tieto nástroje vylepšiť, no stále existujú prekážky pre ich rozsiahlejšie využívanie.

„V čase fiškálnych obmedzení verejných rozpočtov zohráva dosiahnutie viac investícií za menej peňazí kľúčovú úlohu. Finančné nástroje majú potenciál zlepšiť využitie obmedzených verejných zdrojov tým, že zabezpečujú viac investícií za rovnaký rozpočet, z nášho auditu však vyplýva, že zabezpečenie žiadaného dosahu bude veľkou výzvou,“ **uviedla Kersti Kaljulaid, členka EDA zodpovedná za túto správu.**

V rokoch 2009 až 2014 zriadili členské štáty v oblasti rozvoja vidieka 11 záručných fondov a tri pôžičkové fondy a do konca roku 2013 do nich EÚ a členské štáty investovali približne 700 mil. EUR. Európska komisia chce, aby sa členské štáty zaviazali, že v novom období (2014 – 2020) budú tieto nástroje využívať v kľúčových oblastiach investícií minimálne dvakrát častejšie.

EDA zistil, že zriadenie finančných nástrojov na programové obdobie 2007 – 2013 nebolo jasne obhájené. Okrem toho neboli k dispozícii spoľahlivé vyčísliteľné informácie, ktoré by zdôvodňovali typy zriadených finančných nástrojov, na základe ktorých by sa stanovil dopyt po finančných nástrojoch v odvetví poľnohospodárstva a ktoré by preukazovali, že výška kapitálu vyčlenená pre fond bola primeraná. V dôsledku toho kapitál záručných fondov prekračoval na konci roku 2013 ich potreby o 370 mil. EUR.

Finančné nástroje majú za cieľ prilákať dodatočný verejný a/alebo súkromný kapitál (pákový efekt) a zároveň umožniť opätovné využitie pôvodne pridelených finančných prostriedkov (revolvingový faktor). EDA dospel k záveru, že z tohto hľadiska nástroje nemali očakávaný účinok. Navyše ani Komisia ani členské štáty nezaviedli vhodné systémy monitorovania, ktoré by poskytli spoľahlivé údaje o tom, či sa prostredníctvom nástrojov účinne dosiahli ich ciele.

V súvislosti s obdobím 2014 – 2020 sa zistilo, že neustála nadmerná kapitálová vybavenosť a riziko pretrvávajúcej závislosti na grantoch patrili medzi prípadné zostávajúce prekážky pre rozsiahlejšie využívanie týchto nástrojov.

Hlavnými odporúčaniami EDA pre Komisiu a členské štáty sú:

- členské štáty by mali dostať lepšiu motiváciu, aby zriaďovali finančné nástroje pre oblasť rozvoja vidieka, a mal by sa stimulovať dopyt poľnohospodárov a iných príjemcov po týchto nástrojoch (napríklad vyčlenením určitej časti rozpočtu, ktorý je k dispozícii na rozvoj vidieka, na finančné nástroje a zabezpečením, aby boli tieto nástroje atraktívnejšie ako granty),
- na programové obdobie 2014 – 2020 by sa mala zlepšiť účinnosť finančných nástrojov, napríklad stanovením primeraných štandardov a cieľov pre pákový a revolvingový efekt.

Poznámky pre vydavateľov:

Osobitné správy EDA sa uverejňujú v priebehu celého roka a prezentujú zistenia vybraných auditov osobitných rozpočtových oblastí alebo tematických oblastí riadenia.

Táto osobitná správa (č. 5/2015) pod názvom **„Sú finančné nástroje úspešným a sľubným nástrojom v oblasti rozvoja vidieka?“** sa zameriava na otázky, či boli finančné nástroje v období 2007 – 2013 dobre navrhnuté a riadené a aká bola pravdepodobnosť, že zmeny zavedené na obdobie 2014 – 2020 budú mať významný dosah na hlavné zistené nedostatky. Naši audítori skúmali predovšetkým to, či boli finančné nástroje náležite zriadené a či bol ich kapitál primeraný, či dobre fungovali a či sa zaviedli vhodné podmienky na ukončenie nástrojov z obdobia 2007 – 2013.

Definícia niektorých výrazov:

Záručné fondy: Záručné fondy poskytujú finančné záruky za úvery, o ktoré žiadajú vidiecke podniky a organizácie, čím sa im uľahčuje získanie finančných prostriedkov od bánk. O týchto fondoch sa hovorí, že „revolvujú“, pretože po tom, ako jednotlivé projekty splatia pôžičky, záruky sa uvoľnia a môžu sa vydať nové.

Pôžičkové fondy: Fondy, z ktorých sa poskytujú finančné prostriedky na malé projekty rozvoja podnikania. Hovorí sa o nich, že „revolvujú“, pretože po tom, ako jednotlivé projekty splatia pôžičky, finančné prostriedky budú znovu k dispozícii na nové pôžičky.

Pôsobenie pákového mechanizmu: V tejto súvislosti sa vypočítava ako suma (verejného a/alebo súkromného) financovania v eurách, na ktorú je poskytnutá záruka alebo ktorá je vyplatená na vidiecke aktivity, na každé euro z verejných zdrojov (od EÚ alebo členského štátu).

Nadmerná kapitálová vybavenosť: K tejto situácii dochádza vtedy, keď sa do kapitálu finančného nástroja vloží príliš vysoká suma v porovnaní so sumou poskytnutou konečným príjemcom vo forme pôžičiek či záruk.

ECA Press
Damijan Fišer – pracovník tlačového oddelenia
12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg
T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24
E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: EUAuditorsECA eca.europa.eu